

нів управління, спрямованих на стимулювання інноваційного логістичного бізнесу, на залучення інвестиційних ресурсів у модернізацію логістичної інфраструктури, на підготовку високопрофесійних кадрів і менеджерів вищої ланки.

IV. Висновки. Отже, формування транспортно-логістичного центру регіону забезпечить комплексне обслуговування вантажовідправників і вантажоотримувачів з наданням повного набору логістичних послуг: навантаження-розвантаження вантажів; комплектація партій вантажів; сортування, обробка та відправка вантажів різними партіями; митне супроводження й інформаційне забезпечення перевезень як у межах регіону, так і внутрішньо-державному чи міжнародному сполученнях.

Підсумовуючи вищезазначене вважаємо, що транспортно-логістичний центр є складною системою, яка координує використання різних видів транспорту, виконує вантажо-розвантажувальні роботи і перевалювання вантажів, забезпечує зберігання, вантажопереробку, експедирування й переадресацію вантажів,

інвентаризацію запасів, митні процедури, надає повний комплекс сервісних і комерційно-ділових послуг.

1. Беспалов Р. С. Транспортная логистика. Новейшие технологии построения эффективной системы доставки / Роман Сергеевич Беспалов. – Москва: Вершина, 2007. – 384с.

2. Интегрированная логистика накопительно-распределительных комплексов (склады, транспортные узлы, терминалы): Учебник для транспортных вузов. / Под общ. ред. Л. Б. Миротина. – М.: Издательство «Экзамен», 2003. – 448с.

3. Миротин Л. Б., Боков В. В. Современный инструментарий логистического управления: Учебник для вузов. – М.: Издательство «Экзамен», 2005. – 496 с.

4. Харрисон Алан, Ван Хоук Ремко. Управление логистикой: Разработка стратегий логистических операций / Пер. с англ.; За наук ред. О. Є. Міхейцева. – Дніпропетровськ: Баланс Бізнес Букс, 2007. – 368 с.

The paper considers methodological bases of formation and development of regional transport and logistics centers, defined feasibility of their creation. Sources of financing for the construction of a regional logistics center. The creation of the concept of international transport and logistics center (MTLTS) and their functioning features.

УДК 332.1:330.46:005.584.1

Дмитришин Л. І., Романків І. М.

ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПІДТРИМКИ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ ЩОДО УПРАВЛІННЯ СТІЙКІСТЮ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ РЕГІОНІВ

Розроблено систему підтримки прийняття рішень щодо управління стійкістю розвитку регіональної економіки. Вона передбачає визначення конкретних напрямків соціально-економічного розвитку регіонів внаслідок перегляду загальної стратегії управління, визначення нових стратегічних цілей, пріоритетів. Для її реалізації використано апарат нейромережевого прогнозування.

Ключові слова: регіональна економіка, система підтримки прийняття рішень, соціально-економічний розвиток регіонів, нейромережеве прогнозування, сценарій.

Постановка проблеми. Важливим етапом процесу формування управлінських рішень щодо соціально-економічного розвитку регіону є прогнозування процесів управління стійкістю розвитку економіки регіонів. Комплексне застосування наявних методів прогнозування в цілому дозволяє знаходити оптимальні індикатори та будувати на їх основі оптимальну адаптивну стратегію передбачень, дозволяє знаходити оптимальні управлінські рішення, що лежать в основі оптимальних стратегій управління стійкістю розвитку економіки регіонів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Широке коло питань проблематики стійкого розвитку регіонів розробляють провідні вчені, зокрема, Герасимчук З. В. [1], Згуровський М. З. [2], Кизим М. О. [3], Кондіус І. С. [4], Новікова О. Ф. [5], Пурський О. І. [6], Решетило В. П. [7] та інші. Проте системні трансформації в Україні зумовлюють необхідність формування нових науково-методологічних засад і практичних рекомендацій щодо прогнозування розвитку регіональної економіки та управ-

ління стійкістю економіки регіону у сучасних умовах з врахування досвіду зарубіжних країн, зокрема, країн Європейського Союзу, а також специфіки розвитку регіонів України.

Метою статті є розробка системи підтримки прийняття рішень щодо управління стійкістю розвитку економіки регіонів на основі використання апарату нейромережевого прогнозування.

Виклад основного матеріалу. Виходячи із запропонованого нами підходу, обґрунтованим видається використання нейромережевого прогнозування, як методу, що є достатньо ліберальним до апріорної інформації щодо параметрів і структури функціональних залежностей, на основі яких визначають оптимальні параметри управлінських рішень.

Прогнозування тенденцій зміни значень показників управління стійкістю розвитку економіки регіонів із використанням нечіткої логіки можливе шляхом представлення регресійних рівнянь в нечіткій формі, при цьому відмінність від класичних методів полягає в переході до інтервальних значень, розрахованих за допомогою функцій належності. Ідентифікація нелінійних залежностей із використанням нечітких баз знань здійснюється в два етапи:

1) структурна ідентифікація і формування нечіткої бази знань, яка містить лінгвістичні правила (формулюються на основі експертного аналізу), що відображають залежності між входами та виходом мережі;

2) параметрична інтерпретація залежностей в досліджуваному часовому ряді, в рамках якої невідомі параметри нечіткої моделі повинні мінімізувати відхилення між модельними та експериментальними результатами.

Прогнозування за допомогою нейронної мережі передбачає реалізацію таких етапів [8]:

- вибір архітектури нейронної мережі (визначається кількість нейронів у вхідному та вихідному шарах, кількість прихованих шарів і кількість нейронів у проміжних шарах);
- навчання мережі (підбір вагових коефіцієнтів здійснюється таким чином, щоб фактичні вихідні сигнали нейрона приймали значення, достатньо близькі до очікуваних значень, або на основі конкуренції нейронів між собою, або з врахуванням кореляції навчаючих та вихідних сигналів);
- отримання прогнозних значень (створюється проект, здійснюється поділ множини даних на множини для навчання і множи-

ну для тестування, задаються параметри навчання і тестування мережі для кожного часового ряду);

- оцінка їхньої точності (зменшення похибок прогнозування досягається за допомогою використання різних типів архітектури мереж та визначення остаточного результату як усередненого значення).

Таким чином, нейронна мережа здійснює перетворення інформації, якому відповідає модифікація нейронів та ваг зв'язків між ними в такий спосіб, щоб вихідні сигнали як завгодно мало відрізнялися від еталонних даних.

На основі побудованої функціональної залежності рівня ефективності управління стійкістю розвитку економіки регіонів від окремих складових можна спрогнозувати їх значення, базуючись на r останніх спостереженнях:

$$CP(t+1) = \varphi(CP(t-r+1), CP(t-r+2), \dots, CP(t)).$$

На виході отримуємо величину

$$CP(t+1) = \Psi \left(\sum_{i=1}^r \omega_i CP(t-r+i) \right),$$

де $\Psi(\cdot)$ – функція активації нейрона; ω_i – вага i -го входу.

Цілями практичної реалізації моделі є визначення реального стану соціально-економічного розвитку регіонів, і, як наслідок, прийняття ефективних управлінських рішень щодо удосконалення системи управління стійкістю розвитку регіональної економіки. Інтерпретація результатів реалізації моделі базується на оцінюванні змін значень або взаємної поведінки параметрів і показників модельованої системної характеристики, потребуючи при цьому ґрунтовних знань як про систему, так і про суть управлінських процесів в регіонах.

Ефективність управлінського рішення визначається достовірністю і точністю отриманих результатів реалізації моделі, виявлення проблемних ланок у модельованій системі, а також чинників позитивного і негативного впливу з урахуванням взаємозв'язків між елементами системи. Реакція системи на окремі чинники не завжди здатна забезпечити бажаний результат, а тому ефективно управління є передумовою запобігання виникненню та розвитку кризових процесів в системі управління стійкістю розвитку регіональної економіки.

Зважаючи на сучасні реалії соціально-економічного розвитку регіонів України, доцільним вбачається короткострокове прогнозуван-

ня як окремих показників стійкості розвитку регіональної економіки, так і ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки в цілому.

Результати прогнозних розрахунків рівня ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки наведено в табл. 1.

номіко-фінансової і соціальної складових стійкості. При цьому слід відзначити прогнозне зростання ефективності управління стійкістю розвитку економіки регіону у 2016 р. на 1,4% у порівнянні з останнім ретроспективним періодом (2013 р.), обумовлене зростанням ефективності управління економіко-фінансовою стійкістю (на 2,8%).

Таблиця 1

Прогнозні значення рівня ефективності управління стійкістю розвитку економіки регіонів України на 2014–2016 рр.

Регіони	Роки		
	2014	2015	2016
Автономна Республіка Крим	0,334	0,329	0,321
Вінницька область	0,342	0,340	0,352
Волинська область	0,418	0,430	0,432
Дніпропетровська область	0,393	0,396	0,398
Донецька область	0,378	0,381	0,367
Житомирська область	0,388	0,402	0,386
Закарпатська область	0,381	0,373	0,369
Запорізька область	0,373	0,366	0,387
Івано-Франківська область	0,311	0,316	0,316
Київська область	0,379	0,393	0,394
Кіровоградська область	0,394	0,398	0,408
Луганська область	0,307	0,301	0,294
Львівська область	0,315	0,326	0,321
Миколаївська область	0,398	0,401	0,394
Одеська область	0,394	0,395	0,418
Полтавська область	0,441	0,450	0,452
Рівненська область	0,368	0,357	0,359
Сумська область	0,393	0,388	0,399
Тернопільська область	0,312	0,311	0,318
Харківська область	0,353	0,347	0,367
Херсонська область	0,408	0,412	0,407
Хмельницька область	0,363	0,358	0,372
Черкаська область	0,376	0,387	0,387
Чернівецька область	0,376	0,366	0,379
Чернігівська область	0,419	0,432	0,429
м. Київ	0,630	0,645	0,648
м. Севастополь	0,392	0,402	0,406

Прогнозні значення рівня ефективності управління окремими складовими і стійкістю розвитку економіки регіонів в цілому мають різні тенденції. Зокрема, як видно з рис. 1, для Запорізької області поступову тенденцію зростання мають значення ефективності управління екологічною стійкістю і змінну тенденцію мають значення ефективності управління стійкістю розвитку економіки регіону, а також еко-

Далі проаналізуємо, яким чином зміняться прогнозні значення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки при стабілізації в прогнозному періоді значень окремих складових стійкості на рівні середнього значення за 2011–2013 рр. При цьому розглянемо песимістичний сценарій, що визначається стабілізацією значень складових стійкості з прогнозованою тенденцією

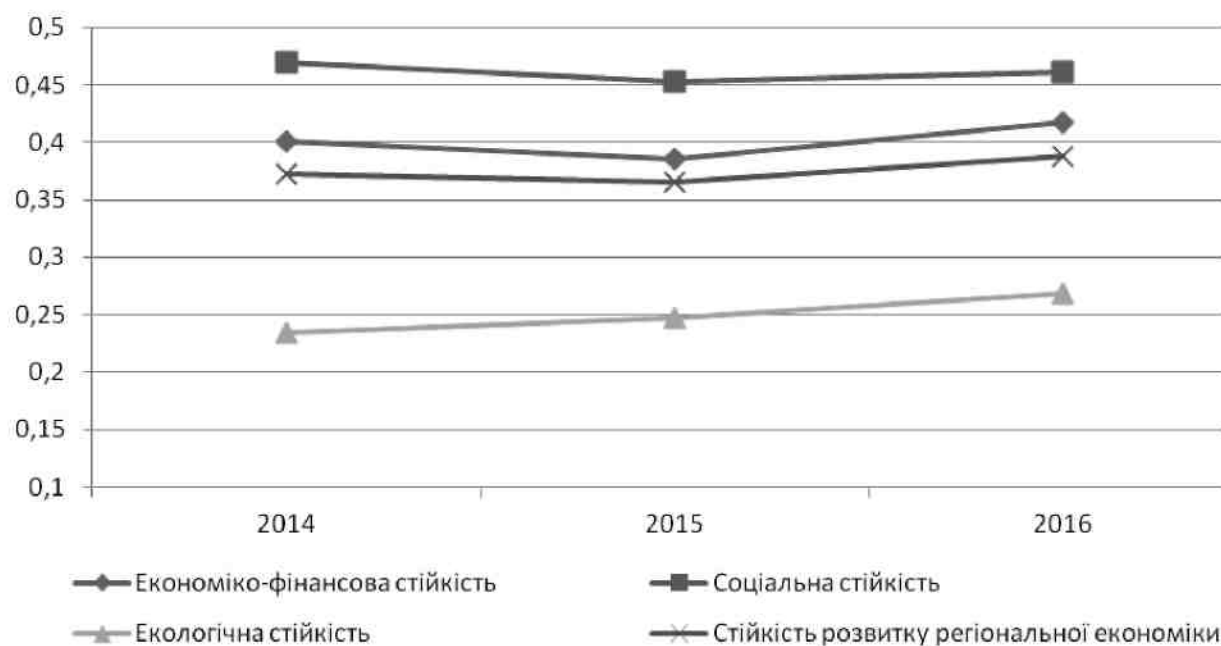

Рис. 1. Прогнозні значення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки та її складових для Запорізької області

до зростання, і оптимістичний сценарій, що визначається стабілізацією значень складових стійкості з прогнозованою тенденцією до спадання.

Як видно з табл. 2, при розвитку песимістичного сценарію прогнозні значення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки мають від'ємний приріст по відношенню до розрахованих модельних прогнозних значень. При цьому найбільші від'ємні прирости для Хмельницької області у 2015 р. та Сумської області у 2014 р. складають -7,0% і -6,8% відповідно. Найменші від'ємні прирости для Житомирської і Одеської областей у 2014 р. складають -0,7% і -0,9% відповідно.

Для запобігання розвитку такого сценарію, насамперед, слід підтримувати рівні ефективності показників економіко-фінансової компоненти стійкості, досягнуті протягом ретроспективного періоду, вчасно реагувати на зміни зовнішнього середовища, впроваджувати ефективні схеми досягнення стратегічних регіональних цілей, проводити ефективну соціальну політику на основі науково обґрунтованого прогнозування зайнятості населення, формування раціональної системи підтримки найменш захищених категорій населення.

Щодо оптимістичного сценарію, коли значення складових стійкості з прогнозованою тенденцією до спадання залишаються в про-

гнозному періоді на рівні середнього значення за 2011–2013 рр., то в цілому відзначимо покращення прогнозних значень ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки (табл. 3).

Як видно з табл. 3, при розвитку оптимістичного сценарію прогнозні значення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки мають додатний приріст по відношенню до розрахованих модельних прогнозних значень. При цьому найбільші додатні прирости для Одеської області у 2014 р. та Кіровоградської області у 2016 р. складають 7,3% і 7,1% відповідно. Найменші додатні прирости для Запорізької і Тернопільської областей у 2015 р. складають 0,3% і 0,4% відповідно.

Резерви підвищення досягнутого рівня ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки закладені в оптимізації значень показників складових стійкості. При цьому, наприклад, для Дніпропетровської, Полтавської, Житомирської областей ці резерви в більшій мірі зосереджені в соціальній складовій стійкості; Івано-Франківської, Львівської, Миколаївської, Одеської областей – в економіко-фінансовій складовій стійкості; Запорізької, Донецької, Луганської, Херсонської областей – приблизно однаково в соціальній і екологічній складових стійкості.

Таблиця 2

Прирости прогнозних значень ефективності управління стійкістю розвитку економіки регіонів України при стабілізації значень окремих складових на рівні середнього значення за 2011–2013 рр. (песимістичний сценарій)

Регіони	Роки		
	2014	2015	2016
Автономна Республіка Крим	-4,7	-3,9	-3,0
Вінницька область	-4,3	-2,5	-3,4
Волинська область	-2,2	-5,1	-2,9
Дніпропетровська область	-2,5	-3,7	-3,1
Донецька область	-5,2	-5,4	-3,9
Житомирська область	-0,7	-3,4	-2,1
Закарпатська область	-3,9	-3,1	-5,2
Запорізька область	-5,7	-2,5	-4,3
Івано-Франківська область	-3,8	-6,0	-2,9
Київська область	-1,6	-4,2	-3,3
Кіровоградська область	-3,1	-3,1	-2,1
Луганська область	-2,4	-3,8	-1,0
Львівська область	-3,9	-5,2	-1,3
Миколаївська область	-4,1	-4,4	-3,9
Одеська область	-0,9	-4,7	-2,4
Полтавська область	-3,4	-3,7	-5,9
Рівненська область	-2,7	-4,5	-2,9
Сумська область	-6,8	-4,0	-1,5
Тернопільська область	-3,1	-2,6	-3,9
Харківська область	-2,4	-2,1	-2,9
Херсонська область	-4,2	-4,5	-3,1
Хмельницька область	-1,8	-7,0	-1,7
Черкаська область	-3,6	-3,3	-4,0
Чернівецька область	-3,2	-3,8	-3,4
Чернігівська область	-2,8	-3,9	-2,9
м. Київ	-1,3	-2,4	-1,9
м. Севастополь	-3,4	-4,0	-4,2

На основі проведеного аналізу впливу окремих складових стійкості на значення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки можна сформулювати такі сценарії соціально-економічного розвитку регіонів у прогнозному періоді: песимістичний, оптимістичний та сценарій, що визначається розрахованими модельними значеннями показників управління стійкістю розвитку регіональної економіки.

Як видно з рис. 2 прогнозні усереднені значення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки для розглянутих сценаріїв соціально-економічного розвитку регіонів залишаються на рівні недостатньої стійкості.

За таких умов вбачається доцільним перегляд загальної стратегії управління стійкістю розвитку регіональної економіки в перспективі, визначення нових стратегічних цілей, пріоритетів. Тільки такий підхід дозволить за-

Таблиця 3

Прирости прогнозних значень ефективності управління стійкістю розвитку економіки регіонів України при стабілізації значень окремих складових на рівні середнього значення за 2011–2013 рр. (оптимістичний сценарій)

Регіони	Роки		
	2014	2015	2016
Автономна Республіка Крим	2,7	2,3	1,9
Вінницька область	3,0	2,8	3,7
Волинська область	4,5	1,3	2,9
Дніпропетровська область	7,1	3,0	4,3
Донецька область	5,2	1,8	2,6
Житомирська область	0,9	2,4	4,1
Закарпатська область	3,7	1,5	4,4
Запорізька область	1,9	0,3	2,6
Івано-Франківська область	1,5	6,0	3,8
Київська область	5,7	2,4	1,9
Кіровоградська область	1,3	4,9	7,1
Луганська область	0,9	5,4	2,6
Львівська область	4,3	2,8	5,0
Миколаївська область	1,6	2,3	2,1
Одеська область	7,3	0,8	4,5
Полтавська область	2,7	2,9	4,6
Рівненська область	3,6	1,1	1,9
Сумська область	4,8	4,3	2,4
Тернопільська область	1,9	0,4	3,2
Харківська область	4,3	2,4	2,6
Херсонська область	5,1	3,0	3,7
Хмельницька область	6,0	0,5	2,4
Черкаська область	1,9	3,2	1,6
Чернівецька область	5,0	2,8	1,9
Чернігівська область	2,4	0,9	4,1
м. Київ	1,3	0,7	0,9
м. Севастополь	2,7	3,4	6,5

безпечити хоча б прийнятний рівень стійкості для більшості регіонів України, якщо не загальний, то принаймні для окремих складових стійкості.

Необхідність розробки і впровадження систем підтримки прийняття рішень (СППР) в процесах управління стійкістю розвитку регіональної економіки зумовлена дією низки об'єктивних причин, серед яких: значні обсяги інформації, що використовується для прийнят-

тя управлінських рішень; ускладнення поточних і перспективних завдань; необхідність врахування значної кількості взаємопов'язаних чинників і вимог, особливо тих, що стосуються євроінтеграційних процесів; збільшення відповідальності за наслідки прийнятих управлінських рішень. Вищезазначене стимулює розвиток і впровадження відповідних визначених стратегічних цілям СППР.

СППР може потенційно допомогти створи-

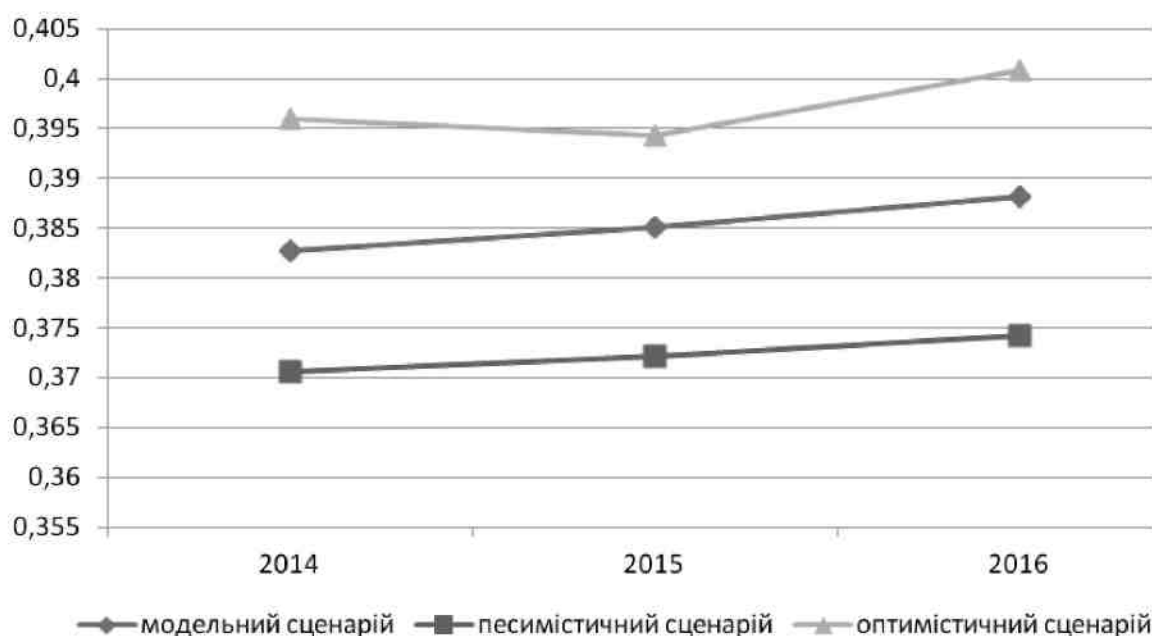

Рис. 2. Прогнозні усереднені значення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки для модельного, песимістичного і оптимістичного сценаріїв

ти передумови для розв'язання надзвичайно актуальної на даний час проблеми нерівномірності регіонального розвитку, забезпечити зменшення рівня міжрегіональних диспропорцій, удосконалення організаційного управління. Поряд з цим системи підтримки прийняття рішень можуть бути дуже специфічними, орієнтованими на вибір загальної стратегії дій, визначення спеціальних завдань, делегування відповідальності, оцінювання результатів, ініціювання змін.

Запропонована модель оцінювання ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки дозволяє визначити оптимальні значення окремих показників, що характеризують такі процеси. Прогнозування дозволяє визначити ймовірні тенденції зміни значень показників стійкості розвитку регіональної економіки для різних сценаріїв розвитку, а також визначити діапазони зміни кожного із вхідних показників, за яких значення результуючої величини залишається оптимальним. Застосування нейронечітких технологій створює передумови для розробки системи підтримки прийняття рішень щодо визначення шляхів підвищення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки (рис. 3).

Реалізація запропонованої системи підтримки прийняття рішень щодо визначення шляхів підвищення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки дозволяє сформулювати наступні висновки.

Як уже частково зазначалось вище, для регіонів України в найближчій перспективі залишається актуальним модифікація системи управління стійкістю розвитку регіональної економіки, визначення можливостей збільшення обсягів реалізованої промислової продукції (товарів, послуг), залучення інвестицій у розвиток регіонів, перегляду політики зайнятості, як одного із можливих способів оптимізації заробітних плат, доходів населення, підвищення рівня життя населення, у тому числі, й за рахунок покращення екологічної ситуації в регіонах. У цьому контексті можливим є коректування викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, збільшення частки утилізованих, оброблених (перероблених) відходів.

Підвищення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки можливе на основі збалансованого поєднання значень показників усіх окремих компонент стійкості. Не може бути прийнятною ситуація, коли зростають номінальна заробітна плата, грошові доходи населення, і при цьому зменшуються обсяги виробництва продукції, скорочуються інвестиції, зменшуються темпи зростання валового регіонального продукту.

Вбачається доцільним залучення альтернативних інвестиційних ресурсів як в промисловий чи сільськогосподарський сектори економіки регіонів, так і на розвиток соціальної сфери, екологічні проєкти.

У контексті інтеграції в європейські структури регіони повинні переходити до реалізації

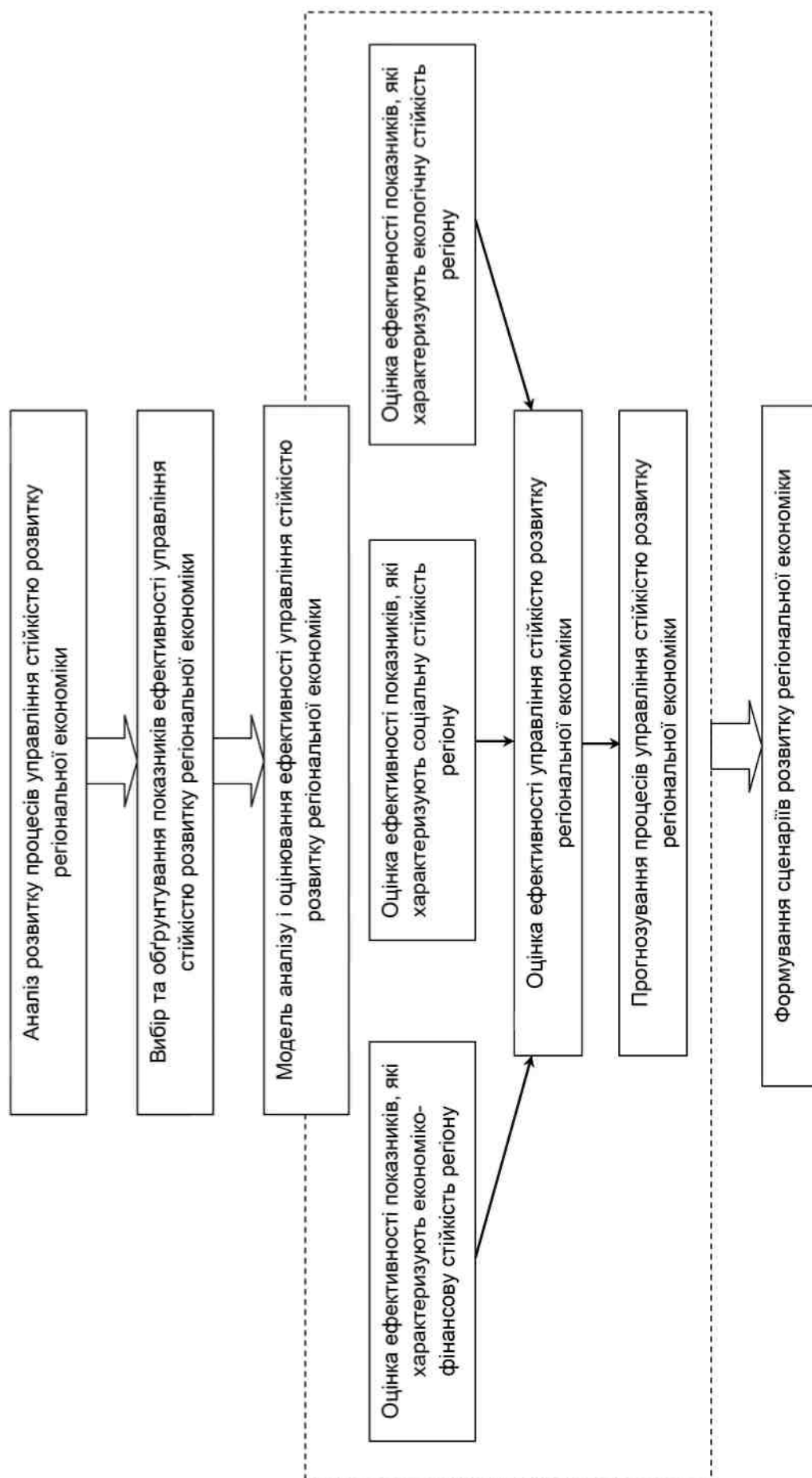

Рис. 3. СПДР щодо визначення шляхів підвищення ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки

конкретних проектів, які можуть бути цікавими для потенційних інвесторів, з можливістю реалізації в інтересах окремих підприємств чи асоціацій, в інтересах розвитку регіону в цілому. Такі проекти повинні формуватися виходячи зі стратегічних цілей розвитку регіонів, вибраних критеріїв якості та обмежень технологічного, організаційного, соціального, фінансового характеру, що виражають інтереси всіх учасників проекту.

Ефективність управління стійкістю розвитку регіональної економіки визначається також встановленням міжрегіональних зв'язків для подолання, зокрема, диспропорцій регіонального розвитку. Застосований системний підхід до оцінювання ефективності управління стійкістю розвитку регіональної економіки у цьому контексті дозволяє визначити узгоджені міжрегіональні оптимальні значення показників стійкості. При цьому стимулюється створення механізмів реалізації і контролю за досягненням стратегічних регіональних цілей, контролю ефективності використання природних, фінансових ресурсів на різних ієрархічних рівнях.

Визначені вище напрямки структурних змін в управлінні стійкістю розвитку регіональної економіки дозволять поступово покращити кількісні та якісні показники соціально-економічного розвитку регіонів, реалізувати поставлені стратегічні цілі при відносно стабільних зовнішніх умовах забезпечити адаптацію їх функціонування у контексті інтеграції в європейські структури.

Висновки. Отже, розроблено систему підтримки прийняття рішень щодо управління стійкістю розвитку регіональної економіки, що передбачає визначення конкретних на-

прямків соціально-економічного розвитку регіонів внаслідок перегляду загальної стратегії управління, визначення нових стратегічних цілей, пріоритетів. Ефективність управлінського рішення забезпечується достовірністю і точністю результатів реалізації моделі, виявлення проблемних ланок у модельованій системі, а також чинників позитивного і негативного впливу з урахуванням взаємозв'язків між елементами системи. Досягнення оптимальних значень окремих показників стійкості є передумовою запобігання виникненню та розвитку кризових процесів в системі управління стійкістю розвитку регіональної економіки.

1. Герасимчук З. В. Регіональна стратегія сталого розвитку: методологія формування, механізми реалізації / З. В. Герасимчук. – Луцьк: Надстир'я, 2001. – 526 с.
2. Сталый розвиток регіонів України: монографія / за ред. М. З. Згуровського. – К.: НТУУ «КПІ», 2009. – 197 с.
3. Моделирование устойчивого развития регионов: Монография / Под общей ред. Кизима Н. А. – Х.: «ИНЖЭК», 2010. – 180 с.
4. Кондіус І. С. Прогнозування стійкого розвитку регіону. Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук. Спеціальність 08.00.05 – Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. – Луцьк, 2008. – 24 с.
5. Новікова О. Ф. Сталый розвиток промислового регіону : соціальні аспекти : монографія / О. Ф. Новікова, В. П. Антонюк та ін.; НАН України, Ін-т економіки промсті. – Донецьк, 2012. – 534 с.
6. Пурський О. І. Соціально-економічний моніторинг як фактор стабільного і збалансованого розвитку регіону / О. І. Пурський, І. О. Мороз, О. І. Моїсеєнко // Бізнес Інформ. – 2012. – № 6. – С. 39-41.
7. Інституційні фактори стійкого розвитку регіональних соціально-економічних систем : монографія / В. П. Решетило, Г. В. Стадник, І. А. Островський та ін.; за заг. ред. В. П. Решетило; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2013. – 241 с.
8. Зайченко Ю. П. Основи проектування інтелектуальних систем / Ю. П. Зайченко. – К.: Видавничий дім «Слово», 2004. – 352 с.

Зварич І. Т., Зварич О. І.

РЕГІОН У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ КОНКУРЕНТНИХ ВІДНОСИН

Висвітлюється проблематика позиціонування регіону у сучасній системі міжнародних конкурентних відносин.

Ключові слова: *регіон, конкуренція, глобалізація, регіоналізація, міжнародні конкурентні відносини, регіональна економічна політика.*

Вступ. Поняття *конкуренції* є одним із базових в економічній теорії. Його початкове

значення як мікроекономічної категорії (стосовно товарів, підприємств, галузей, ринків), а також критерію якісної характеристики ринкових стосунків мікроекономічних структур і формування відповідної типології ринків у подальшому було поширене на макроекономічні суб'єкти та їхні зв'язки. Тому її слід розглядати як міждисциплінарну категорію, що знаходить відображення не лише у мікро- і ма-